

Hoofdpijnen initiatiefwet verbetering incassopraktijk ChristenUnie/PvdA

Inleiding

Eind 2014 heeft het Kamerlid Carola Schouten namens de ChristenUnie aangekondigd om met een initiatiefwet te komen voor het verbeteren van de incassopraktijk. Het Kamerlid Keklik Yücel zal namens de PvdA mede-indiener van de initiatiefwet zijn.

Het doel van de initiatiefwet is om malafide incassopraktijken tegen te gaan. Zo worden consumenten beter beschermd tegen het betalen van te grote bedragen aan incassokosten. Dit voorkomt dat mensen hierdoor ten onrechte verder in de schuldenproblematiek worden geduwd. Ook is het aanpakken van malafide incassopraktijken in het belang van de incassobureaus die zich wel netjes aan de regels houden. Zij komen nu immers in een kwaad daglicht te staan.

Aanleiding

In Nederland hebben tussen de 370.000 en 530.000 huishoudens problematische schulden¹. Het totaal aantal huishoudens met betalingsachterstanden is nog groter: 1,1 miljoen huishoudens². Dit is een kwart van alle Nederlandse huishoudens. De omvang van de maatschappelijke problematiek is dus groot. Als schulden niet worden betaald, schakelen veel bedrijven (zeven op de tien) een extern incassobureau in. Hiervan zijn in Nederland meer dan 400 bedrijven actief³. Daarnaast kunnen bedrijven er voor kiezen om zelf de vordering te incasseren.

Voor het verrichten van de incassoactiviteiten mogen bedrijven extra kosten in rekening brengen bij de debiteur. Hiervoor gelden wettelijke bepalingen. Sinds 1 juli 2012 is de Wet normering buitengerechtelijke incassokosten (WIK) van kracht. Met de WIK is een grondslag gecreëerd om per algemene maatregel van bestuur regels te stellen voor de vergoeding van buitengerechtelijke incassokosten. In het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten dat eveneens per 1 juli 2012 in werking is getreden worden nadere regels gesteld⁴. De volgende maximale kosten die in rekening mogen worden gebracht zijn hierin vastgelegd, met een minimumbedrag van 40 euro:

- 15% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de eerste € 2500 van de vordering;
- 10% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 2500 van de vordering;
- 5% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 5000 van de vordering;

---

¹ Panteia (2013), 'Huishoudens in de rode cijfers 2012'.

² Nibud (oktober 2014), 'Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland'.

³ Geurts, T. (2012), 'Markt van buitengerechtelijke incasso'. Memorandum 2012-6. Den Haag: WODC.

⁴ Besluit van 27 maart 2012, houdende regels ter normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

- 1% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 190.000 van de vordering;
- 0,5% over het meerdere van de hoofdsom met een maximum van € 6775.

Naast de bepalingen wat aan incassokosten mag worden berekend, gelden er ook regels over wanneer de kosten in rekening mogen worden gebracht. Schuldeisers moeten voor een openstaande rekening eerst een aanmaning versturen. Als het verschuldigde bedrag dan nog niet is betaald, mogen buitengerechtelijke kosten in rekening worden gebracht.

In de praktijk blijft echter dat deze regels niet altijd worden nageleefd. Uit een onderzoek van het Verbond van Credit Management bedrijven bleek eind 2013 dat bijna de helft van de bevroegde bedrijven die incassoactiviteiten verrichten te hoge kosten berekenden⁵. Ook de Consumentenbond ontvangt veel klachten over de incassopraktijk⁶. Naast de te hoge kosten gaat dit ook over bijvoorbeeld intimidatie. In april 2015 heeft de Consumentenbond besloten een meldpunt op te zetten waar mensen problemen konden melden⁷.

Diverse keren is bij het kabinet aangedrongen op maatregelen om tegen malafide incassopraktijken op te treden. Het kabinet heeft tot nu toe echter geen maatregelen genomen. In juni 2014 schreef toenmalig staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie aan de Kamer dat hij niet van plan was om eisen te stellen aan de kwaliteit van incassobureaus of iets (actief) te doen aan handhaving of sanctionering wanneer de wet wordt overtreden⁸. Gesteld werd dat schuldenaars zelf naar de rechter kunnen als ze zich gedupeerd voelen. In de praktijk is dit voor veel mensen met schulden echter geen begaanbare weg. Mensen kunnen zich financieel gezien geen juridische procedure veroorloven en hebben te weinig kennis over een correctie toepassing van de incassokosten die mogen worden berekend. Gezien de omvang van de misstanden in de incassobranche voldoet de huidige situatie niet.

Het probleem is dat de wet weliswaar duidelijke bepalingen bevat over de maximale hoogte van de kosten en wanneer deze in rekening mogen worden gebracht, maar er in het geheel niet op wordt toegezien of bedrijven die incassoactiviteiten verrichten zich hieraan houden.

Daarnaast worden nu geen wettelijke opleidings-, oprichtings-, en bedrijfsvoeringseisen gesteld aan bedrijven die incassoactiviteiten verrichten. Iedereen - zelfs iemand met een strafblad - kan een incassobureau beginnen. Aan allerlei functies - zoals intermediairs - worden tegenwoordig eisen gesteld, maar aan het verrichten van incassoactiviteiten in het geheel niet. Terwijl de wetgeving soms best complex is en er gewerkt wordt met mensen die niet altijd sterk in de schoenen staan.

---

⁵ VCMB (november 2013), 'pas op voor onterechte incassokosten'.

⁶ De Gelderlander (31 mei 2014), 'Incasso: laat je niet opjagen'.

⁷ De Consumentenbond (29 april 2015), 'Meldpunt voor problemen met incasso'.

⁸ Brief staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (19 juni 2014), 'kwaliteit incassobranche'.

Kern initiatiefwet

Het aangekondigde initiatiefwetsvoorstel zal zich richten op de volgende twee hoofdpunten om de geconstateerde tekortkomingen te ondervangen:

- Het instellen van toezicht op de incassobureaus, waarbij ook boetes opgelegd kunnen worden als de wet wordt overtreden.
- Het invoeren van duidelijke opleidings-, oprichtings-, en bedrijfsvoeringseisen voor incassobureaus.

Toezicht en sancties

In het initiatiefwetsvoorstel wordt voorgesteld om een toezichthouder aan te wijzen. Dit kan bij een bestaande toezichthouder, zoals de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De ACM heeft ervaring met het beschermen van consumentenbelangen. Bovendien maakt het instellen van toezicht mogelijk om sancties op te leggen bij overtreding van de wet - iets wat nu zeer moeilijk is. De ACM heeft de bevoegdheid om een dwangsom of een bestuurlijke boete (tot max. 450.000 euro) op te leggen. Van de dreiging van een boete kan ook een preventieve werking uitgaan, zodat er minder onterechte kosten worden doorberekend aan schuldenaars.

Opleidings-, oprichtings-, en bedrijfsvoeringseisen

Door het stellen van oprichtings-, en bedrijfsvoeringseisen ontstaat een duidelijk kader waarin incassodienstverleners moeten opereren. Het werpt ook een drempel op om zomaar een incassobureau te starten. Voor het opstellen van de eisen worden nuttige elementen uit bestaande wet- en regelgeving benut. Zo bevat de Wet op het financieel toezicht voor financiële dienstverleners zowel eisen op het gebied van vakbekwaamheid van de medewerkers als het integer handelen van de medewerkers. Dergelijke bestaande eisen kunnen toegespitst worden op de sector van de incassodienstverlening. Naast juridische kennis, kan ook worden gedacht aan sociaal-maatschappelijke kennis en vaardigheden.